

Opcat-inspektion av Polismyndigheten, polisregion Bergslagen, arresten Karlstad den 23–25 november 2021

Inspektionens genomförande

På uppdrag av JO Per Lennerbrant genomförde enhetschefen Gunilla Bergerén den 23–25 november 2021 en oanmäld inspektion av Polismyndigheten, polisregion Bergslagen, arresten Karlstad. Vid inspektionen deltog även föredragandena Johanna Fransson (protokollförare) och Lovisa Svenaeus.

Inspektionen inleddes med att stationsbefälet AA kortfattat presenterade verksamheten.

Därefter förevisades arrestlokalen och delar av den fotograferades. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av rutiner, utskrifter ur Polismyndighetens digitala arrestförteckning, DAF, avseende frihetsberövanden som gjorts under november 2021 och av överenskommelsen mellan Polismyndigheten och Kriminalvården. Vidare samtalade JO:s medarbetare med tre stationsbefäl och fyra intagna.

Inspektionen avslutades med en digital genomgång den 3 december 2021 där företrädare för Polismyndigheten gavs möjlighet att kommentera några av de iakttagelser som JO:s medarbetare gjorde vid inspektionen. Vid genomgången deltog från JO förutom ovan nämnda personer även föredragandena Eva Fridén och Elin Schmid samt experten i psykologi Knut Sturidsson. Från Polismyndigheten deltog kanslichefen BB, auskultanten CC, tf. biträdande lokalpolischefen DD, gruppcheferna EE och FF samt juristerna GG och HH.

Parallellt med inspektionen av Polismyndigheten genomfördes på uppdrag av JO Katarina Pålsson en oanmäld inspektion av Kriminalvården, häktet Karlstad (dnr O 34-2021).

Inspektionens syfte

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, Opcat-verksamheten.

Opcat är den engelska förkortningen av tilläggsprotokollet till FN:s tortyrkonvention (Optional Protocol to the Convention against Torture). Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige har JO tilldelats detta uppdrag. Information om JO:s Opcat-verksamhet finns på JO:s webbplats.

Vid denna inspektion granskades förhållanden som omfattas av samarbetet mellan Kriminalvården och Polismyndigheten. Vidare granskades hur pandemin påverkat verksamheten och hur myndigheten tar om hand frihetsberövade barn i arrestverksamheten.

Arresten Karlstad inspekterades senast av JO den 27 och 28 oktober 2011, vilket också skedde inom ramen för Opcat-uppdraget (dnr 5034-2011).

Uttalanden av JO Per Lennerbrant med anledning av inspektionen

I anslutning till protokollet finns uttalanden av JO Per Lennerbrant.

Iakttagelser vid inspektionen

Vid inspektionen gjorde JO:s medarbetare i huvudsak följande iakttagelser.

Organisation och uppdrag

Arrestlokalen ligger i markplan och på våningsplan ett i polishuset i Karlstad och har två korridorer med totalt 16 celler, varav 9 celler för gripna och anhållna samt 7 tillnyktringsceller. I samma byggnad är Kriminalvårdens häkte lokaliserat.

Mellan den 1 januari 2021 och den 24 november 2021 registrerades drygt 1 800 frihetsberövanden i DAF, varav cirka 1 100 hade förts in till arrestlokalen.

Överenskommelse om driften av arresten

Vid den inledande presentationen redogjordes för den överenskommelse om förvaring av gripna, anhållna och omhändertagna personer som Kriminalvården och Polismyndigheten, polisregion Bergslagen, ingick hösten 2014 (se överenskommelse med dnr 2014-003178). Vid den avslutande genomgången kom det fram information om ett uppdaterat avtal från 2017, se nedan. Under 2019 skrev parterna ett tilläggsavtal gällande nyttjanderätten till polisarresten (se dnr A192.686/2019).

Enligt överenskommelsen ansvarar Kriminalvården för driften av arresten och för tillsynen av gripna och anhållna samt av förvarstagna med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer m.m., LOB, eller polislagen i polisarresten. Ansvar enligt häkteslagen och häktesförordningen för en person som tagits in i polisarresten övergår till Kriminalvården från och med den tidpunkt när personen överlämnas från Polismyndighetens personal till Kriminalvårdens personal vid polisarresten.

I en bilaga till överenskommelsen, Gränsdragningslista mellan Polismyndigheten och Kriminalvården, finns särskilda punkter som förtydligar myndigheternas respektive åtaganden.

Arrestlokalen byggdes ut 2014 med sju anhållningsceller. Dessa celler är belägna på våningsplan ett i anslutning till häktet. Av tilläggsavtalet mellan myndigheterna framgår att Kriminalvården vid behov kan nyttja sex av anhållningscellerna för placering av häktade.

I samtal med JO:s medarbetare uppgav flera stationsbefäl att samarbetet mellan myndigheterna fungerar bra. Ett stationsbefäl uppgav att det är Polismyndigheten som är ansvarig för arrestverksamheten men att det är tydligt att Kriminalvården har ansvaret om det händer något i arresten. Ett annat stationsbefäl förde fram att Polismyndigheten är ansvarig för arresten, att stationsbefälet bestämmer tillsynsfrekvensen och att kriminalvårdare i arresten vänder sig till stationsbefälet om de särskilt uppmärksammar något vid tillsynen av en intagen.

Vid den *avslutande genomgången* förde JO:s medarbetare fram att de under inspektionen av häktet Karlstad tagit del av en uppdaterad version av överenskommelsen mellan Polismyndigheten och Kriminalvården (dnr A074.128/2016 daterat den 13 mars 2017). På fråga från JO:s medarbetare uppgav Polismyndighetens ledning att de har tillgång till överenskommelsen från 2017.

Vidare uppgav ledningen på fråga om vad som avses med att Kriminalvården är ansvarig för driften av arresten att det är Kriminalvården som bemannar den. Polismyndigheten köper tjänsterna tillsyn och omhändertagande av Kriminalvården. Polismyndigheten är hyrestagare, genomför skyddsronder och beslutar om insättning i arrest. Efter att ansvaret för en intagen lämnats över till Kriminalvården är Polismyndigheten fortfarande ansvarig för t.ex. att beslutad tillsyn följs. På fråga om vem som beslutar om tillsyn svarade ledningen att stationsbefälet kan be om tätare tillsyn om de får information om att en intagen mår dåligt. Ledningen kunde inte redogöra för vilket ansvar Kriminalvårdens vakthavande befäl har för tillsynen.

Ledningen förde också fram att Polismyndigheten haft önskemål om att sätta upp kameror i arresten för att kunna följa vad som händer där. Kriminalvården har motsatt sig detta eftersom kriminalvårdare arbetar i arresten och myndigheten därför vill ha sina egna kameror för att kunna sköta bevakningen.

Bemanning

Vid polisstationen i Karlstad finns en gruppchef med ansvar för fem stationsbefäl som arbetar i treskift. Det finns ett stationsbefäl i tjänst dygnet runt som ansvarar för bl.a. förmansprovningen av ett omhändertagande enligt LOB. Vidare finns två jourförundersökningsledare, JFUL, i tjänst dag- och kvällstid som har ansvar för polisområde Värmland. Under nattetid är en JFUL i tjänst

och ansvarsområdet utökas då till att även omfatta polisområdena Dalarna och Örebro. JFUL ansvarar bl.a. för prövningen av om ett gripande ska bestå.

Inskrivning och överlämning till Kriminalvården

Av överenskommelsen och bilagan till överenskommelsen framgår att Polismyndigheten i förväg ska meddela Kriminalvården att en patrull är på väg in med en person till arrestintaget. Vid ankomst till arresten genomför Polismyndigheten en skyddsvisitation och ansvarar för att personen identifieras. Vad gäller omhändertagna enligt LOB eller 13 § polislagen ska identifiering ske i de fall det är möjligt. Vidare ansvarar Polismyndigheten för att förmansprövning utförs av behörig befattningshavare vid arrestavdelningen och att en inskrivningsblankett är ifylld innan ansvaret för den frihetsberövade personen övergår till Kriminalvården.

Övertagandet av intagna kvitteras av Kriminalvården på inskrivningsblanketten när personen är placerad i cell. I samband härmed övergår ansvaret för den förvarstagne till Kriminalvården. Därefter är det Kriminalvården som har ansvaret för omsorgen och tillsynen av den intagne i arrestlokalen. Det är Polismyndigheten som ansvarar för transport av intagna till sjukhus. För det fall Kriminalvårdens vakthavande befäl beslutar att en intagen är i behov av vård kan beslutet inte överprövas av polisens vakthavande befäl. Vidare anges under punkten bevakning av frigivningstider (LOB/Gripande m.fl.) att Polismyndigheten ansvarar för att uppställda tidsgränser efterföljs, dock har Kriminalvården en skyldighet att kontrollera att tidsgränserna inte överskrids.

I samtal med JO:s medarbetare uppgav stationsbefäl att när en LOB-omhändertagen anländer till arresten samtalar befälet med personen och bedömer om denne kan placeras i en cell, ska köras till tillnyktringsenhet eller friges. Vid samtalet ställs bland annat frågor kring sjukdomar, skador och mediciner, en s.k. säkerhetsbedömning. En sådan bedömning görs även av andra kategorier frihetsberövade, t.ex. gripna och anhållna. Kriminalvårdare närvarar vid säkerhetsbedömningen. Om kriminalvårdare anser att de inte kan ansvara för tillsynen av den frihetsberövade och att han eller hon bör transporteras till sjukhus tas detta upp med stationsbefälet. Det leder till att personen transporteras till sjukhus. Ett stationsbefäl uppgav dock att om kriminalvårdare anser att den frihetsberövade bör köras till sjukhus t.ex. på grund av berusning men befälet inte delar den uppfattningen så placeras personen i cell.

Ett stationsbefäl uppgav att det är Kriminalvårdens personal som meddelar befälet när en förvarstagen enligt LOB är tillräckligt nykter för att kunna friges. Stationsbefälet gör då en egen bedömning av om så ska ske. Stationsbefälet ansvarar för frigivandet av samtliga kategorier förvarstagna, dvs. gripna och anhållna.

Alla frihetsberövanden dokumenteras av Polismyndigheten i DAF. Efter att en person har överlämnats till Kriminalvården skrivs personen också in i

Kriminalvårdsregistret och Kriminalvården tar över ansvaret för omsorgen och tillsynen av den intagne.

Vid den *avslutande genomgången* frågade JO:s medarbetare om Kriminalvården indirekt tar över stationsbefälets beslutsbefogenhet att avgöra vem som kan placeras i en cell. Ledningen uppgav att det är Polismyndigheten som ansvarar för förmansprövningen. När stationsbefälet sedan gör säkerhetsbedömningen är Kriminalvårdens personal närvarande. Ledningen har inte varit med om att Kriminalvården gör någon slags ”överprövning” av Polismyndighetens säkerhetsbedömning. Kriminalvården gör en egen säkerhetsbedömning när personen är placerad i cell. Ledningen framhöll att Kriminalvården har bättre förutsättningar att göra en bedömning av om en person ska placeras i en cell utifrån att de har sjuksköterskor i sin verksamhet. Efter att ansvaret för en intagen lämnats över till Kriminalvården är Polismyndigheten fortfarande ansvarig för t.ex. tidsfrister och för frisläppandet av den intagne.

JO:s medarbetare frågade ledningen om hur ofta det händer att en person transporteras till sjukhus i stället för att placeras i en cell. Ledningen uppgav att det sker ytterst sällan men att de inte följt upp frågan. Däremot kan det efter att Kriminalvården tagit över ansvaret uppstå situationer när en intagen behöver transporteras till sjukhus. Det är en prioriterad arbetsuppgift för Polismyndigheten att köra en intagen till sjukhus och ledningen har inte upplevt att det funnits frågetecken kring i vilka situationer en transport ska genomföras. Däremot kan resursbrist ibland medföra att det kan dröja innan en sjukvårdstransport kan ske.

Förmansprövning på distans

I samtalen med stationsbefäl kom det fram att det är befälet i Karlstad som ansvarar för förmansprövning av frihetsberövade som tas in i någon av polisområde Värmlands arrester som inte är öppna dygnet runt, t.ex. Torsby, Arvika och Kristinehamn. Förmansprövning på distans sker framför allt nattetid, dagtid körs den omhändertagne till Karlstad. Stationsbefälet genomför förmansprövningen via telefon och förlitar sig på de uppgifter som den ingripande polispatrullen förmedlar vid sitt beslut om den omhändertagne ska tas i förvar.

Vid den *avslutande genomgången* uppgav Polismyndighetens ledning att det pågått ett förberedelsearbete för att förmansprövning på distans ska kunna ske via videolänk. Detta arbete har avstannat och ledningen har ingen information om när videolänk ska kunna användas.

Barn i arrest

Två stationsbefäl uppgav att gripna och anhållna under 18 år som kommer till arrestintaget i första hand placeras i häktets lokaler. Barn placeras aldrig i en cell i arrestlokalen. Det finns heller inget annat rum i anslutning till arresten där barn placeras. Barn kan ibland under en kortare tid placeras i ett förhörssrum i

avvaktan på en plats i häktet eller på beslut om annat. Det är bäst för barnet att placeras i häktet, där det finns större möjligheter till samvaro på dagtid. Det kunde tidigare hända att ett barn placerades i cell i arresten men nu har det skärpts upp och det har kommit särskilda rutiner.

Information om rättigheter

Polismyndigheten har skriftlig information om intagnas rättigheter på flera språk som de intagna får del av. Att informationen lämnats ska dokumenteras i DAF. Ett stationsbefäl uppgav i samtal med JO:s medarbetare att det är kriminalvårdare som ansvarar för att intagna informeras om sina rättigheter. Intagna som är tagna i förvar med stöd av LOB får även information när de lämnar arresten om de inte fått den tidigare.

Vid Polismyndighetens senast genomförda egenkontroll av arresten i september 2020 uppmärksammades brister med att ge information till de intagna.

JO:s medarbetare granskade utdrag från DAF avseende 21 personer för att se om de som varit intagna i arresten under november 2021 fått information om sina rättigheter. Av utdragen framgår att alla utom en fått informationen.

I samtal med intagna uppgav flera att de varken fått skriftlig eller muntlig information om sina rättigheter.

Vid den *avslutande genomgången* uppgav Polismyndighetens ledning att Polismyndigheten är ansvarig för att ge de intagna information om sina rättigheter.

Personalens bemötande av de intagna

I samtalen med intagna kom det inte fram några uppgifter om att polisanställda brustit i bemötandet av de intagna i arresten.

Vid den *avslutande genomgången* uppgav ledningen att de arbetat mycket med frågor kring bemötande och kultur.

Med anledning av en incidentrapport i häktet Karlstad där det framgick att Kriminalvårdens personal övervägt att använda bältesläggning i arresten frågade JO:s medarbetare om Polismyndigheten använder bältesläggning. Ledningen uppgav att frågan aldrig varit aktuell.

Situationen under pandemin

Av en lokal rutin gällande hanteringen av frihetsberövade med anledning av covid-19 (beslutad 2020-04-17) framgår bland annat att arresten Karlstad utrustas med relevant skyddsutrustning. Gripna eller anhållna personer som misstänks vara smittade eller är konstaterat smittade transporteras till arresten Karlstad. Även andra frihetsberövade där frihetsberövandet kan antas pågå under längre tid än 12 timmar transporteras till Karlstad. Personer som omhändertagits med stöd av LOB eller 13 § polislagen eller där frihetsberövandet kan antas vara under kortare tid kan placeras i de arrester som

finns runt om i polisområdet och bevakas av polisanställd (polis eller civilanställd) som har relevant utrustning och utbildning.

Stationsbefäl uppgav att de har haft tillgång till visir och munskydd och att det bara har förekommit något enskilda fall av smitta i arresten. Det har varit otympligt för personal i yttre tjänst att i samband med ingripanden använda skyddsutrustning.

Inspektionen avslutades.

Uttalanden av JO Per Lennerbrant

I det följande kommer jag att göra uttalanden med anledning av de iakttagelser som redovisas i protokollet. I den del som gäller ansvaret för de intagna och för driften av arresten tar jag upp några iakttagelser som gjordes vid den inspektion av Kriminalvården, häktet Karlstad, som JO Katarina Pålsson beslutat om och som genomfördes parallellt. Jag vill understryka att mina uttalanden endast avser Polismyndigheten.

Barn i arrest

Den som inte har fyllt arton år och som är gripen eller anhållen får hållas i förvar i polisarrest endast om det är absolut nödvändigt (se 6 a § lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LUL). Bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 2021.

I propositionen till bestämmelsen uttalades bl.a. följande. En polisarrest är inte anpassad efter de särskilda behov som ett barn har och en placering även tillfälligt i arresten bör undvikas eftersom det inte är en lämplig miljö för barn att vistas i. Förvar av barn i en polisarrest kan enbart komma i fråga i undantagsfall. (Se prop. 2019/20:129 s. 46 och 60.)

Vid inspektionen kom det fram att stationsbefälens uppfattning är att barn tidigare kan ha placerats i cell i arresten men att det har införts nya rutiner och att det inte längre förekommer. Jag är givetvis positiv till att bestämmelsen om att barn inte får hållas i förvar i polisarrest om det inte är absolut nödvändigt tycks ha medfört ett ändrat arbetssätt i arresten Karlstad.

Förmansprövning på distans

Av protokollet framgår att Polismyndigheten tillämpar en ordning där stationsbefålet i arresten Karlstad per telefon genomför förmansprövning på distans av de frihetsberövade som tas in i andra arrester i polisområde Värmland. Stationsbefålet genomför prövningen genom att tala med de poliser som fört in den frihetsberövade till arresten men inte med den omhändertagne.

Frågan om förmansprövning på distans har följts av JO vid flera inspektioner, senast efter en inspektion av arresten Arvika. Jag vill påminna om att jag tidigare uttalat att om förmansprövning behöver göras på distans bör den i första hand ske med ljud- och bildöverföring. Om prövningen ändå sker per telefon bör förmannen regelmässigt även tala direkt med den omhändertagne, om hans eller hennes tillstånd medger det. (Se protokollet i JO:s dnr O 47-2019.) Att stationsbefälen i arresten Karlstad vid förmansprövningen som regel inte tycks tala med den omhändertagne är mot denna bakgrund inte godtagbart. Jag avser att hålla mig informerad om hur Polismyndigheten arbetar med denna fråga.

Ansvaret för de intagna och för driften av arresten

I arresten Karlstad regleras verksamheten av en överenskommelse från 2017 mellan Polismyndigheten och Kriminalvården. Som framgår av protokollet

ansvarar enligt överenskommelsen Kriminalvården för driften av arresten och för tillsynen av gripna och anhållna samt av förvarstagna med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer m.m., LOB, eller polislagen. I ingressen till överenskommelsen sägs att den inte fråntar respektive myndighet det ansvar och de skyldigheter som följer av lag eller annan författning.

Med anledning av denna ordning vill jag i det följande peka på ett antal områden där jag ser att överenskommelsen kan leda till risker för de intagna. Jag vill också peka på andra oklarheter som överenskommelsen medför, t.ex. i fråga om de kategorier av frihetsberövade som inte uttryckligen nämns i överenskommelsen. I mina avslutande kommentarer redogör jag för mer principiella synpunkter på överenskommelsen.

Tillsyn

Tillsynen av intagna i en arrest är av grundläggande betydelse för de intagnas säkerhet och det är därför mycket viktigt att den utförs på ett korrekt sätt. Intagna i en arrest befinner sig i en utsatt situation och det kan få långtgående negativa konsekvenser om de inte ses till tillräckligt ofta.

Enligt rekommendationer från Polismyndigheten ska en anhållen person ses till minst en gång i timmen (se Polismyndighetens arresthandbok, PM 2017:63 s. 46). Av vad som framkom vid inspektionen av häktet Karlstad (se protokollet i JO:s dnr O 34-2021) ser emellertid kriminalvårdspersonalen inte till de anhållna i arresten med den regelbundenhet som anges i arresthandboken. Anhållna i arresten Karlstad riskerar således att inte få den tillsyn som de skulle ha fått om de hade placerats i en arrest som drivs av Polismyndigheten. Det är enligt min mening inte godtagbart att Polismyndigheten tycks acceptera en annan standard för tillsyn i arresten Karlstad.

Det som har kommit fram vid de båda inspektionerna visar även att det finns olika uppfattningar hos stationsbefälen å ena sidan och kriminalvårdspersonalen å den andra om vad som gäller för prövningen av en intagens behov av tillsyn, vilket naturligtvis inte heller är godtagbart. Som situationen beskrivits finns det enligt min mening en klar risk att det uppstår oklarheter om hur tillsynen ska utföras.

Tillgång till hälso- och sjukvård

Av överenskommelsen framgår att häktets hälso- och sjukvårdspersonal inte finns tillgänglig för personer omhändertagna för berusning, men däremot för övriga intagna i arresten. Vidare följer det av överenskommelsen att det är Polismyndighetens ansvar att vid behov transportera personer omhändertagna för berusning till sjukhus.

Enligt min mening finns det en risk att den typen av särlösningar leder till missförstånd i fråga om vem som ansvarar för att den intagnes tillgång till hälso- och sjukvård tillgodoses. Det kan nämnas att en intagen i en arrest för några år sedan råkade illa ut eftersom ansvaret för sjukvården inte var tydligt

reglerat mellan Kriminalvården och Polismyndigheten (se JO 2014/15 s. 204, dnr 3076-2012).

Av protokollet framgår vidare att ett stationsbefäl vid inspektionen uppgav att det görs en säkerhetsbedömning av om LOB-omhändertagna kan placeras i en cell i arresten eller om de ska köras till sjukhus. Bedömningen görs av stationsbefälet. Om Kriminalvården gör bedömningen att personen i stället bör köras till sjukhus så kör Polismyndigheten den intagne dit. Ett annat stationsbefäl var av motsatt uppfattning och uppgav att om stationsbefälet inte delar Kriminalvårdens bedömning så kommer personen att placeras i cell.

Ledningen för häktet Karlstad uppgav vid inspektionen av häktet att Kriminalvården kan vägra att sätta in en intagen i en cell om kriminalvårdspersonalen gör bedömningen att han eller hon är i så dåligt fysiskt eller psykiskt skick att personen är i behov av sjukhusvård.

Även i denna del har det alltså redovisats olika uppfattningar om vem som har beslutanderätt i en för den intagne mycket viktig fråga. Det är naturligtvis inte godtagbart och kan leda till negativa konsekvenser för de intagna.

Möjligheten att upprätthålla sekretessregleringen mellan myndigheter

Vid inspektionerna av arresten och häktet i Karlstad kom det fram att Polismyndighetens förmansprövning och säkerhetsbedömning sker i närvaro av Kriminalvårdens personal. I samtal med Kriminalvårdens personal uppgav de att det ger dem en möjlighet att ställa kompletterande frågor om t.ex. sjukdomar och mediciner när en frihetsberövad skrivs in. Vid inspektionen av häktet kom det också fram att Polismyndigheten får en kopia av Kriminalvårdens tillsynsblad i samband med frigivning från arresten.

Enligt huvudregeln gäller sekretess mellan myndigheter (se 8 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL). Det framstår som sannolikt att uppgifter som kommer fram vid säkerhetsbedömningen om t.ex. hälsotillstånd omfattas av sekretess.

Det finns visserligen bestämmelser i OSL som bryter sekretessen mellan myndigheter. Det är för mig inte närmare bekant vilka överväganden som ligger bakom den beskrivna ordningen eller om det har skett några överväganden om denna är förenlig med t.ex. OSL. Iakttagelserna väcker frågan om det är möjligt att upprätthålla sekretessregleringen när två myndigheter samverkar i en arrest på det sätt som sker i Karlstad. Det framstår snarast som om myndigheterna har utformat ett arbetssätt som i första hand ser till deras praktiska behov. I syfte att slå vakt om de intagnas rätt till sekretess måste Polismyndigheten göra en analys av hur OSL:s regler ska tillämpas i verksamheten och vidta de eventuella åtgärder som kan krävas i anledning av en sådan analys.

Andra grupper av frihetsberövade

Enligt överenskommelsen ansvarar Kriminalvården för tillsynen av gripna och anhållna samt av förvarstagna med stöd av LOB eller polislagen i polisarresten. Det finns dock andra grupper av frihetsberövade som kan förekomma i en arrest (jfr 1 kap. 3 § 2 häkteslagen). Som exempel kan nämnas personer som tagits i förvar enligt lagen om en europeisk arresteringsorder eller utlänningslagen. Det framstår för mig som oklart vad som gäller för dessa personer.

Avslutande kommentarer

Min uppfattning är att Polismyndigheten är den myndighet som ytterst ansvarar för verksamheten i arrester. Uppenbarligen är det också Polismyndighetens egen uppfattning eftersom man anser sig behörig att ingå överenskommelser med annan part om driften av arrester. Det kan också noteras att det i vissa författningar uttryckligen talas om polisarrest (se t.ex. 1 kap. 2 § första stycket 3 häkteslagen, 2 kap. 4 a § andra stycket fängelselagen och 1 § förordningen om utformningen av häkten och polisarrester).

Polismyndighetens övergripande ansvar finns därför kvar även om en överenskommelse träffas med en annan myndighet om den dagliga driften av arresten, förutsatt att det inte finns föreskrifter i författning om något annat. Detta avspeglas för övrigt i ingressen till den nu aktuella överenskommelsen där det anges att den inte fråntar respektive myndighet det ansvar och de skyldigheter som framgår av lag eller annan författning.

Jag har förståelse för att det kan finnas praktiska fördelar för Polismyndigheten att samverka med Kriminalvården på vissa orter. Överenskommelser om samverkan mellan myndigheterna kan som jag pekat på dock innebära risker för de intagna. Jag vill stryka under att det aldrig får råda någon oklarhet om exempelvis vem som i den dagliga verksamheten ska utföra tillsynen och i vilken utsträckning det ska ske. Inte heller får det råda någon oklarhet om vad som gäller för tillgången till hälso- och sjukvård. Jag har också svårt att se vilka sakliga skäl som Polismyndigheten har för att godta andra rutiner och riktlinjer än myndighetens egna, i de fall någon annan fått uppdraget att sköta driften av verksamheten. Jag tänker därvid bl.a. på tillsynsfrekvensen av anhållna.

Polismyndigheten behöver se över den nu aktuella överenskommelsen med utgångspunkt i det som jag nu har sagt. Översynen bör också omfatta de rättsliga förutsättningarna att träffa en överenskommelse av det slag som skett avseende arresten Karlstad. Polismyndigheten kan ha anledning att se över även andra överenskommelser med Kriminalvården om driften av arrestverksamhet.

Jag kommer att hålla mig informerad om hur frågan om överenskommelser om driften av arrester hanteras inom Polismyndigheten och kan komma att återkomma till den i min tillsyn över myndigheten.

I övrigt föranleder protokollet inte några uttalanden från min sida.

2022-11-28

Per Lennerbrant